

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observationes in Cap. XVI. De Jure Matrimonii contracti, quamdiù constat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Commune est omni Impedimento, quòd cessare potest cum dispensatione aut sine dispensatione; ut, Impedimento sublato, Matrimonium ratum haberi possit per renovationem consensùs Partium; si Impedimentum fuit occultum, renovatio occulta sufficit ad ratihibitionem, publica verò esse debet, cum Impedimentum publicum fuit aut deinceps evasit. Impedimenta indispensabilia tolli nequeunt. Alia cessant vel cum sua causâ, vel per dispensationem.

Et quidem defectus Etatis, per lapsum temporis; dementia, per sanitatem; defectus consensùs Partium, aut Parentum, per consensum subsequenter; ignorantia, error, per cognitionem; seductio, metus, vis, per cessationem causarum, differentia Religionis, per conversionem; Clandestinitas, per Promulgationem, aut Dispensationem; Servitus, per Manumissionem, aut consensum Personæ liberæ; Impedimentum Impotentia, per consensum Partis læsæ; Impedimenta Ordinis Sacri, Professionis Religiosæ, Cognationis, Affinitatis, Cognationis spiritualis, Honestatis publicæ, Cognationis Legalis, per Dispensationem.

Inter Impedimenta merè prohibitiva, nulla sunt indispensabilia; cum omnia sint purè Humana, sive Ecclesiastica, sive Sæcularia. Quod generatim circa hæc duo Capita dixi, locum habet ergà Cap. XV. quod continet Replicationes generales Exceptionum præcedentium. / Autor vitare non poterat hæc vitia generalia & specialia, sine speciali discussione uniuscujusque Impedimenti, & Collectione eorum, quæ cuique peculiariter sunt: Postquam observavi ea, quæ omnibus communia sunt, aut plerisque, aut quibusdam, & vitæ, quibus supplerentur utrique defectus; patere videtur, quòd longè difficiliùs notarentur menda, quæ irrepserunt in citationibus, quam ejus Tractatus de Impedimentis resciceretur. Itaque cogor remittere ad meas REGULAS, circa eadem Impedimenta, considerata in communi & in omnibus suis speciebus. Observationibus adjicio, quòd mixtura Replicationum, quas reprobatur, cum iis, quas admittit, sit quoque vitium grave. Error & ignorantia circa Impedimentum, non tollunt Impedimentum; bona fides Contrahentium tantum excusatione dignos facit; diuturnitas possessionis inturbata, justitiam excusationis eorum auget, & utraque juncta simul, sunt justæ excusationis causæ. Bona fides præsumitur, cum solemnitates præscriptæ, observatæ fuerunt, & tunc Liberi ex Matrimonio nullo nati, reputantur legitimi, etiam si Partes Impedimentum cognoverint. E contra, ommissis sine dispensatione solemnitatibus, Liberi reputantur illegitimi, etiam si parentes Impedimentum ignoraverint; itaque Parentum negligentia Liberis nocet, & diligentia prodest.

OBSERVATIONES in CAP. XVI. de JURE MATRIMONII CONTRACTI, quamdiu constat.

REG. I. malè concipitur; dicendum erat, usum Matrimonii esse Jus præcipuum Matrimonii ritè contracti; finem hujus usus esse Liberorum procreationem, eorumque bonam institutionem; & remedium incontinentiæ, quam intrâ justos limites coercet; jungenda erat REG. XII., quæ dicit, Conjugum jus æquale esse; nam paritas hæc Officium Conjugale præfertim hoc in usu constans respicit.

REG. II. refringi debet ad Bonorum administrationem, & regimen familiæ; in utroque Maritus est Caput Uxoris; inde nascitur jus correctionis, quod in Uxorem habet. Quod dicit REG. III. de Marito, ipsum ægritudines Uxoris ferre debere; extenditur ad Mulierem, quæ Mariti infirmitates nec non defectus patienter tolerare debet.

Agendo prolixè de Officio Conjugali, XV. Casus excipit ab obligatione illud solvendi, quos inter nonnulli sunt inutiles: tales sunt ii, qui Matrimonium irritum respiciunt; nam de Matrimonio valido agitur. Quoad casus dubii circa validitatem, dicendum erat, Partem, quæ gravibus de causis dubitat, non debere exigere, sed tantum alii solvere, qui non habet easdem rationes: & Textibus 44. de Sent. Excomm. & 13. de Restitut. Spoliatorum, adjicere Caput 2. de Secund. Nuptiis, quod eosdem casus respicit; non verò novam Exceptionem ex eo eruere. Exceptio IV. ejusque Replicatio non sunt in praxi, quippe rarum est, Episcopos esse conjugatos; & tunc ad continentiam adstringuntur, atque ab Uxore evelluntur. Except. VIII. usque ad XV. hodie sunt devotionis, & non obligationis. Eæ respiciunt tempus Partus, Menstruorum, Jejunii, Communionis, Festivitatum, Processionum, & Diem Benedictionis Nuptialis.

Casus, qui alterutrius Infidelitatem respiciunt, vel Impedimentum affinitatis, per viam illicitam, aut Cognationis spiritualis, justus sunt: idem est de Replicationibus; nempe, cum Incestus, per ignorantiam commissus fuit, aut per fraudem alterius, vel cum spiritualis Cognatio in iisdem circumstantiis contracta fuit: quibus adjicienda est, necessitas Baptismi proprii Filii.

Quod dicit REG. VI. redditionem Officii Conjugalis pari gradu ambulare cum Continentiâ, expositione indiget; nempe, Deum illi dare meritum Continentiæ Conjugalis. Can. 5. CAUS. XXXIII. QUÆST. V. qui desumptus est ex S. AUGUSTINO.

REG. VII. repugnare videtur præcedenti nam dici de Continentiâ nequit id, quod de Conjunctione Conjugali asseritur, eam non esse opus Spiritus Sancti, nec ejus præsentia honorari. Canon 4. qui sumptus est ab ORIGENE, contraria tamen non est; nata loquitur de Conjunctione in seipsa considerata, & non de Conjunctione Christianâ, quæ, sicut aliud quodvis opus bonum, est opus gratiæ, perinde atque hominis.

REG. VIII. & IX. respiciunt continentiam antè Communionem, quam diximus esse devotionis.

REG. X. & XI. fundantur in REG. XII. nempe jus Conjunctionis Conjugalis est jus commune; itaque unus ei renuntiare non potest, nisi alter consentiat.

REG. XIII. est sequela Secundæ; nam qualitas Capituli Maritum obligat ad superandam Uxoris virtutem, eamque exemplo suo regendam; observatio hæc, pluresque aliæ præcedentes ostendunt, hujus Capituli Regulas rectè non fuisse ordinatas.

Autor Regulam conficere debuisset, circa amissionem Juris Conjugalis per Impedimenta subsequenter, Impotentia, Affinitatis, Cognationis spiritualis, Voti, Professionis Religiosæ, Ordinis Sacri; & annotare, quòd in his omnibus casibus, Reus non potest exigere: sed tenetur reddere, extrâ casum Impotentia.

OBSERVATIONES in CAP. XVII. de Actione in adhesionem.

Jus hoc est sequela præcedentis; nam si Maritus sit Uxori, & Uxor Marito, oportet, ut, si alius alium sine justâ causâ deserat, Pars deserta habeat jus petendi in Jure, ut alia ad se redeat; & quidem hoc est fundamentum Regule, quæ Septem habet Exceptiones: quædam hic sunt inutiles: nempe, eæ, quæ respiciunt casus nullitatis Matrimonii, & eæ, in quibus de Sponsalibus agitur tantum; nam si Matrimonium sit nullum, aut initium non fuerit; Conjuncti non possunt petere, ut unio redintegretur, in casu separationis; sed tantum, ut declaretur, non esse Matrimonium, vel esse nullum; tales sunt Quatuor priores.

Quinta,